

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103. TELEPHONE: 431-6344

LIV.

Rugpjūtis — August 13, 1969 Nr. 64

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PO VIETNAMO – KAS?

JAV VAIDMUO RAMIAJAME VANDENYNE IR JAPONIJA

Prezidento Nixono ke-
lionė po Aziją neatnešė
jokių pakeitimų. Toirne-
galima buvo tikėtis, JAV
ir prieš Nixoną nenorė-
jo kištis į Azijos valsty-
bių vidaus reikalus. Jos
tai padarė todėl, kad bi-
jojo komunistų išviešpa-
tavimo ir tuo pačiu JAV
išstūmimo iš Ramiojo
Vandenyno erdvės. Atgal
žiūrint, reikia sutikti,
kad tragiškas įsikišimas
į Vietnamą buvo tuo metu
reikalingas -- kritikuoti
galima ir reikia tik jo
būdą. Tai išreiškė ir
pats Nixonas vienu iš sa-
vo daugelio "prieštara-
vimų". Visur pabrėžda-
mas Amerikos nenorą
kištis į kitų valstybių
reikalus, Saigone jis pa-
reiškė: "Man atrodo, kad
istorija tai (JAV įsikiši-
mą) užfiksuos kaip vien-
ą iš Amerikos kilniau-
sių valandų (one of Ame-
ric's finest hours), nes
mes pasiėmėm labai sunk-
ų uždavinį ir jį išspren-
dėm". Tai jis pasakė ka-
riams, kuriems dabar
gali atrodyti, kad jų au-
kos buvo visai nereikalin-
gos. Paliekant dėl to gin-
čą istorikams, susto-
kime prie ateities.

Nixono pareiškimai,
kad JAV nenori kištis į
kitų valstybių vidaus rei-
kalus, bet tik apsaugoti
savo interesus, nebuvo
naujiena. Klausimas tik
kaip tai padaryti. Juk ir
tam pačiam Vietnamepa-
dėtis nėra galutinai pa-
aiškėjusi. Tiesa, komu-
nistai kiek apstabdė sa-
vo puolimus, iš ten nesi-
girdi stambesnių kauty-
nių, tačiau susirėmimai
tarp mažesnių dalinių
dar vis pasitaiko ir atro-
do, kad Hanojus yra lin-
kės JAV pasitraukimą
iš Vietnamo savo pilie-
čiams ir priešams pri-
statyti kaip savo karinį
laimėjimą. Už tai jis tur-
būt nesinaudoja progą pa-
siekti kai kurių laimėji-
mų derybomis. Ir jei ta

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

buklė tęsis toliau, ką tu-
ri daryti JAV?

Edwin Reischauer,
Harvardo profesorius ir
buvęs ambasadorius Ja-
ponijai siūlo nustatyti
aiškų laiką iki kurio JAV
visai pasitrauks iš Viet-
namo. Tai galėtų būti,
sakykim, du supuse me-
tų. Per tą laiką Pietų
Vietnamas turėtų pats
susitvarkyti taip, kad ga-
lėtų apsiginti nuo komu-
nistų užmačių. Jei jis to
nesugebės, amerikiečiai
turėtų įrodymą, kad jo
ir ginti neverta.

Taip ar kitaip, ameri-
kiečių pasitraukimas iš
Vietnamo yra tik laiko
klausimas. Sakoma, kad
jau dabar Azija pradėju-
si 'po Vietnamo' laiko-
tarpį. Problemų netrūks-
tą, tačiau spaudimas iš
Raudonosios Kinijos pu-
sės esąs atlyžęs.

Svarbiausia problema
ateityje yra JAV - Ja-
ponijos santykiai. Šiuo
metu JAV yra atsakin-
gos už to krašto saugu-
mą, kas Japoniją įgalino
pasiekti stambių laimė-
jimų ūkinėje srityje.
Jos ūkis yra galingia-
usias po JAV visame ka-
pitalistiniame pasauly-
je. Japonai iš vienos pu-
sės yra patenkinti tuo,

kad jiems nereikia rū-
pintis savo saugumu. Iš
kitos pusės JAV bazės
jų krašte skaudina jų tau-
tinę savimeilę. Bet jei
JAV neturės bazių, ati-
duos japonams Okinavą,
kaip jos galės rūpintis
jų saugumu? Ir iš viso,
kam leisti pinigų gink-
lams bei kariams už tai
tik patiriant vis didėjan-
čią japonų ūkinę konkū-
renciją? Tačiau, jei Ja-
poniją palikti savo liki-
mui, jos apsiginklavi-
mas galėtų JAV proble-
mas tik padidinti.

Už tat ideali būtų to-
kia situacija, jei JAV
Ramiojo Vandenyno vals-
tybės tik apsaugotų savo
atominį 'skėčiu' ir pa-
sitenkintų tik laivyno ope-
racijomis. Tačiau, jei
amerikiečiai nenori rizi-
kuoti savo miestais dėl
Berlyno, jie tam apeto
neturės ir dėl Japonijos
miestų. Žodžiu, čia ga-
li pasikartoti Europos
situacija. Norėdami iš-
vengti atominės konfron-
tacijos, amerikiečiai
yra priversti laikyti sa-
vo kariuomenę Vokietijo-
je, kuri eventualiai galė-
tų duot kiek daugiau laiko
Washingtonui apgalvoti
ar jau pradėti atominį
totalinį karą ar ne. Žo-
džiu, kaip neapibrėši
JAV Azijos politiką --
ji patiekia daugiau klau-
simų negu atsakymų.

APIE RUSIJOS SUNKUMUS IR PAVERGTŲJŲ VILTIS

* THE TABLET, New
Yorko arkivyskupijos
laikraštyje liepos 3 d.
buvo paskelbtas kun.
Francis A. Ruggles iš
Brooklyno laiškas, ku-
riame dėstoma mintis,
kad Baltijos kraštams --
Lietuvai, Latvijai ir Es-
tijai -- laisvės vilties
sustiprėjimas ateina iš
Maskvoje įvykusios tarp-
tautinės komunistų kon-
ferencijos. Autorius nu-

rodo, kad toje konferen-
cijoje nebuvo sutarimo.
Penkios valdžioje esan-
čios komunistų partijos
(Kinijos, Jugoslavijos,
Albanijos, Šiaurinės Ko-
rėjos ir Šiaurinio Vietna-
mo) toj konferencijoje vi-
siškai nedalyvavo, o ku-
rios dalyvavo, tai nebu-
vo vienodos nuomonės
dėl dviejų svarbių daly-
kų: dėl rusų komunistų
pasielgimo Čekoslo-

Artėja mokslo metai ir Sigutė mokina savo jaunesnę sesutę Daivą skaityti iš lietuviškos knygos. Kar-
tu jos ruošiasi Dirvos koncertui, nes abi priklauso dainuojančiai Žymantų šeimai, kuri pirmą kartą
Clevelande koncertuos š.m. rugsėjo 27 d. Dirvos rengiamame vakare.

Dainuojanti Žymantų šeima, susidedanti iš 9 asmenų, sėkmingai yra koncertavusi Chicagoje ir New
Yorko lietuvių ir amerikiečių rengimuose. Žymantai buvo pakviesti išpildyti meninę programą dien-
raščio Chicago Tribune bankete, American Women Federation suvažiavime, Midwest American Club Pre-
sidents suvažiavime. Kai pirmą kartą pasirodė New Yorko lietuviams, tai milžiniška salė nepajėgė visų
lietuvių sutalpinti. Jų koncertą gražiai prisimena ir Chicago lietuvių, kai Jaunimo Centro didžioji salė
buvo sausakimšai publikos užpildyta. Dainuojančia Žymantų šeima didelis susidomėjimas ir Clevelan-
de. Kviečiame visus rezervuoti sau rugsėjo 27 dieną išgirsti dainuojančią Žymantų šeimą.

Vyt. Maželio nuotrauka

Mieželaitis 'perdaug' parašė...

Savotiškas dalykas at-
sitiko su rašytojų pir-
mininko Mieželaičio pro-
graminiu ideologiniu
straipsniu, kurį jisai pa-
rašė, bandydamas išaiš-
kinti gana neaiškią Mask-
voj buvusio tarptautinio
komunistų susirinkimo
"liniją".

Straipsnis, nežinia
kodėl pavadintas su tu-
rininiu nieko bendra netu-
rinčiu vardu ("Istorinės
pažangos vardan"...), bu-
vo paskelbtas "Lite-
ratūros ir Mene" liepos
12 dieną. Po trijų dienų
tas pats straipsnis buvo
įdėtas ir "Tiesoj" (lie-
pos 15), kur pažymėta,
kad straipsnis sutrum-
pintas. Palyginus, sunku
bepatikėti, kad trumpin-

ta dėl vietos stokos. La-
biau patikėtina, kad "Tie-
sa" tik todėl tą straips-
nį ir perspausdino, kad
ryžosi parodyti, ko Mie-
želaitis neturėjo rašyti,
kas jo straipsnyje "cen-
zūros neleista".

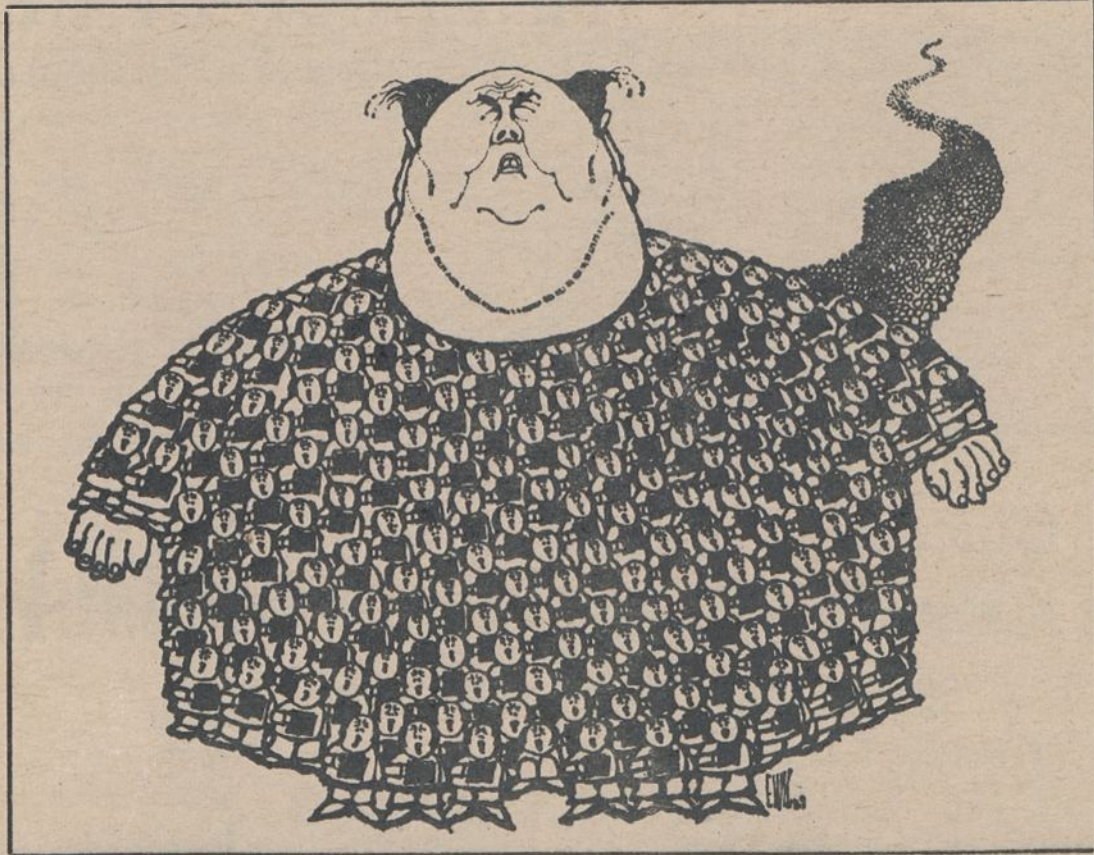
Tai jokių būdu nerodo,
kad Mieželaitis būtų nu-
krypęs nuo maskvinės li-
nijos. Priešingai, visas
jo straipsnis skirtas tai
linijai aiškinti ir ginti.
Mieželaitis ir pradeda
tvirtinimu, esą, lietuvių
rašytojai domėjėsi tik
draugo Leonido Brežne-
vo pozicija mišriame ko-
munistų susirinkime.
Bet jis, kaip rašytojas,
perdaug atvirai išpasa-
kojo, kas dedasi ir kokių
nusiteikimų yra kituose
kraštuose. "Tiesinin-
kams", matyt, atrodė,
kad Mieželaitis tokių da-
lykų Vilniuje neturėjo
viešai pasakoti. Bet žo-
dis, kaip žvirblis, -- jau
buvo išskridęs, ir nebe-
buvo kaip kitaip jį be-
pagauti, kaip tik parody-
ti, koks turėjo būti
Mieželaičio rašinys.

Mieželaitis papasako-
jo "ekstravagantišką fi-
losofą", "Vakarų pasau-
tuvos, Latvijos, Estijos
žmonių širdyse"...
(ELTA)

pasakojo tezę, kad ne dar-
bininkų klasė, o studenti-
ja šiuo metu esanti pa-
grindinė revoliucinė jė-
ga. Tai aiškus nukrypimas
nuo Maskvoj tebe-
skelbiamų dogmų. Mie-
želaitis dėsto, kaip nei-
giamai tas nukrypimas
atsiliepia jaunimo nusi-
teikimams.

Papasakojo Mieželai-
tis, kad ir toki kairės au-
toritetai, kaip Sartre ar
ba Aragonas kartais ta-
ria "neatsargensį žodį"
ar "padaro reveransą"
ne visiškai pagal mask-
vinės dogmas, ir gąs-
dino, kad toki dalykai
esą vikriai panaudoja-
mi "antikomunistinei
psichozei" stiprinti...

Papasakojo taip pat,
kaip, viešėdamas Itali-
joj, ant Romos Forumo
ir kitų senovinių pastatų
sienų matęs "plačiai iš-
sižergusias, rėksmin-
gas ir kruvinas raides",
šaukiančias MAO! Vien-
tas užrašas Mieželaičiui
sukėlė pasibaisėjimą, ku-
ris dar labiau pakilo, kai
susitiko su jaunais ita-
lais, pasikalbėjime su
kuriais "labai krito į
akis be jokios abejonės
maoistų kaitinamas kai-
ruoliškas nekantrumas,
(Nukelta į 2 psl.)

Švedų karikatūristas Ewert Karlsson laimėjo didžiąją premiją
5000 dolerių tarptautiniame karikatūrų konkurse, kuris buvo su-
ruoštas "Terre des Hommes" parodoje Montrealyje, nupiešęs šią
Mao Tse-tungo karikatūrą. Dalyvavo 54 valstybių karikatūristai.

Mieželaitis...

(Atkelta iš 1 psl.)

perdėtas kriticismas, ultrarevoliucinis ekstremizmas". Pavoingas tai esąs žaidimas.

Papasakojo Mieželaitis ir apie Romoj matytą "dešiniųjų rėksnių" demonstraciją, kurie esą, ne neužsimena apie "maizmo epidemiją" (suprask, demonstruoja tik prieš maskvinį bolševizmą), o tik "reikalauja komunistų kraujo"...

Iš tikrųjų, iš Mieželaičio nupiešto paveikslėlo, maskvinis bolševizmas puolamas iš visų pusių, ir tikri komunistai beliko jau turbūt vientik Maskvoj... Tai "tiesininkai" visus tuos Mieželaičio baisingus pasakojimus ir nubraukė, turbūt, kad "lengvatikiai" neišsigastų.

"Tiesininkai" išbraukė ir tokį Mieželaičio pasakį, kaip "O ką, girdi, jums siūlo komunistai? Formos skurdą?" Tais paties Mieželaitis tą sako, o meno formalizmo atstovai. Mieželaitis tik norėjo papasakoti, koki priekaištai daromi komunistams. Ir jis mano, kad nuo tokio paprasto priekaišto nelengva gintis, kai partijos ideologų kritika iš tikrųjų varžo menininkus formos pasirinkimo srityje. Mieželaitis parašė: "Todėl ar kartais nedaroma klaida, kai vulgari sociologinė kritika ignoruoja arba šurkščiai pradeda limituoti formos galimybes". "Tiesininkai" ir tą Mieželaičio abejojamą nubraukė....

Mieželaitis savo straipsnyje užsimojo ginti partiją gerą vardą turinčius rašytojus. Esą, "Ar ne per toli nuėjokai kurie kritikai? Visai neseniai A. Gudaičio-Guzevičiaus, J. Baltušio, M. Sluckio, A. Bieliausko ir kai kurių kitų komunistų rašytojų pavardės vieno kritiko (V. Kubiliaus) straipsnyje jau buvo atsidūrusios skliaustuose, atseit, už literatūros ribų. Kritikas aiškiai davė suprasti, jog vedama lietuvių nacionalinės literatūros "gryninimo" revizija ir norima apsisvalyti nuo jai nepageidaujamo "svetimo elemento". Žinoma, tuščios tai pastangos, pasakyčiau, donkichotiška kova su vėjo malūnais, nes kaip tikslai šie rašytojai yra tas pagrindinis lietuvių literatūros branduolys, apie kurį skrieja ir sukasi visas nedidelis mūsų literatūros kosmosas".

Visą šį komunistų rašytojų gynimą nuo kritikos TIESA irgi nubraukė. Arba partijos strategai nenori, kad viešai būtų minimi toki dalykai (tituluotų rašytojų nurašymas iš literatūros aktyvo), arba pats Mieželaitis jiems pasirodė įtartinas, kai tuos partijos gerbiamuosius rašytojus tyčia ar netyčia ėmė ir pavadino "vėjo malūnais"...

Iširikiavo į "vėjo malūnų" tarpą ir pats Mieželaitis, baigdamas savo pamokslą štai kokia partijos vėjo išpūsta deklaracija: "Dviejų pasaulių ideologinėje kovoje, kovoje už pažangą

KUR BUVO PILĖNŲ TVIRTOVĖ?

M. BOGUTA

Kai kas įrodinėja, jeigu lietuviai bent du šimtmečius anksčiau būtų tapę krikščioniška tauta, istorijos raida būtų visai kita. Labai klystama. To laiko kryžiaus karų organizatoriams ir vykdytojams krikščionybė nerūpėjo, o rūpėjo sietimų žemių grobimas, garbė ir savinaudiskumas.

H. Delbruk'as savo veikalė "Karo meno istorija politinės istorijos rėmuose" nusako: "Sudėjus Lenkijos, Vokietijos ir kitų vakarų Europos tautų aukas, vykdydami prūsų krikščinimo ir pavergimo žygius, su tuo mažu kraštu, jos yra labai didelės, nes žygiai tęsėsi 53 metus, kai tuo tarpu Cezaris, per 8 m. užkariavo didelę Galiją iki Reino".

Senovės lietuvių gentys buvo karingos, gyvenė dideliuose žemės plotuose, turtingi, naudojo gerus ginklus, vadovavo genialūs vadai. Per šimtmečių karus daugiau milijono narių žuvo. Neteko didelių žemės plotų pietuose, tarp Vyslos, Nemuno ir Kuršių marių. Galutinėje išvadoje, Mindaugo suvienyti lietuviai laisvę apgynė. Kryžiuočiams pasiekus Nemuną, prasmingai pasakė Duisburgas: "Su tokie tasprande, galinga, kare užgrūdėta, igudusia tauta, Prūsų žemės kaimynė, kuri gyvena anapus Nemuno, Lietuvoje". Kitaip tariant, turėsią reikalą. Mindaugas juodringių, prūsų ir suduvių dar savo valdžion nespėjo paimiti, patys neapsijungė, priešų tapo parblokšti.

PRŪSŲ LIKIMAS

Prūsai yra bendrinis pavadinimas. Žiloje senovėje gyveno jie gentimis: Pamarėnai, Kulmiai, pamedėnai, pagudėnai, varmiai, galindai, notangai, bartai, sembai, narduviai ir skalviai. Nuo genčių vardo vadintos gyvenamos sritys: Pamarys, Kulmas, Pamedė, Pagudė, Varma, Galinda, Notanga, Barta, Semba, Narduva ir Skalva.

Lenkai - mozūrai būdami krikščionys, šnairiai žiūrėjo į pagonis prūsus, pradėjo kisti į jų gyvenimo būdą. Pretekstą pulti prūsus davė mozūrams IX a. žuvęs misininkas Vaitiekus - Adelbertas ir XI a. pradžioje Bonifacas - Bruno. Prūsai juos nužudė todėl, kad paprašyti neapleido krašto ir įžengė į draudžiamas svetimšaliams vietas. Keršydamas lenkų kunig. Bolselovas Narsusis, tą pat kartojo ir Bolselovas Kreivabuvis, puolė prūsus bet nesekmingai. Gindamiesi pavieniai, visgi dažniais puolimais pavyko

ir pasaulio atsinaujinimą lietuvių rašytojai užima ir užims svarią vietą progresyvaus humanistinio meno pusėje kartu su savo liaudimi ir su gyvenimu, kartu su dinamišku laiku ir kartu su Komunistų partija". (ELTA)

užkariauti kalmus, pamarėnus ir galindus. XIII a. pradžioje prūsai bendromis jėgomis nusiaubė Pamario, Kulmo Galindos žemes, sunaikino visą ką mozūrai sukūrė. Atsiradus prūsų grėsmei, susikūrė vadinamas Dobrinės brolių ordenas. Bet buvo nepajėgūs atsispirti, ko ne visas sunaikintas, likučiai 1235 m. įjungti į Kryžiuočių ordino sąstatą.

1187 m. mahametomams užėmus Jeruzalę, ordinas pamatęs, kad Palestinoje neįsistiprins, XIII a. pradžioje persikėlė į Vengriją, kovoti su Moldavijos stambeldžiais. Karalius už paslaugą dovanavo Sętynių kalnų kraštą. Tikrumoje nekovojo su jokiai stambeldžiais, kūrė savo valstybę ir gynė vokiečius kolonistus Vengrijoje. Pamatęs karalius, kad valstybėje kryžiuočiai kuria savo valstybę, 1224 m. atėmė dovanotą sritį ir pareikalavo išsinešdinti iš krašto.

Mozūrijos kunig. Kondratas ieškodamas sąjungininkų prieš prūsus 1226 m. susitarė su ordino vyr. magistru Hermanu Saltza, dovanavo Tokunės ir Kulmo žemes. Atvykęs vyr. magistras prieš Tokunę prie Vyslos pasistatė Fogelsang pilį. Remiamieji vokiečių imperatoriaus Fridriko II ir kitų valdovų, 1230 m. ordino daliniai įžengė į prūsų žemę, prasidėjo karų veiksmas, planingas prūsų naikinimas, žemės kolonizavimas, pilių statymas toliau braunantis krašto gilumon. Prūsų pavergimas tęsėsi 53 metus.

JUODVINGIŲ LIKIMAS

Juodvingiai gyvenė savitu gyvenimu, rubežiuodamiesi su Voluinės rusais ir lenkais. Juodvingius pirmieji pradėjo pulti voluiniečiai, tą sako jų metraščiai 983, 1030, 1040 ir 1112 metų. 1194 m. pietinius Juodvingius puolė lenkų kunig. Kazimieras Teisinigas, priversdamas paklusti jo valdžiai. 1137 m. mozūrijos kunig. Kondratas, Juodvingių žemes tarp Būgo - Narrės atidavė Dobrinės kryžiuočių ordinui, netrukus Voluinės kunig. Danielius, iš tų žemių išvijo. Į juodvingių, suduvių ir dainuvių žemes tykojo Voluinės, Lenkijos valdovai ir kryžiuočių ordinas. 1254 m. Rocionžė

padarytu susitarimu žemes pasidalino. Tais pačiais metais Voluinės kunig. Danielius, užkariavo pietinę Juodvingijos dalį, priversdamas mokėti duoklę. 1255 m. juodvingiai talkininkaujant lietuviams nusiaubė visą Liublino sritį. 1260 m. Zenovitas susitaręs su kryžiuočiais puolė juodvingius, bet nieko nelaimėjo. 1261 m. mozūrai - kryžiuočiai nuo juodvingių ir suduvių patyrė skaudžių smūgių. 1264 m. juodvingiai talkininkaujant suduviams paėmė Varšuvą, sugriovė Ujazdoros pilį, ten pat nužudė kunig. Zenovitą. Tais pačiais metais kunig. Boleslovas Gėdingasis, puolė juodvingius, daug jų išžudė. 1277-1278 m. atsikersydamie Boleslovui Gėdingajam, juodvingiai drauge su suduviais ir lietuviams, nusiaubė didelius Lenkijos plotus.

Juodvingiai su lenkais - mozūrais kovėsi 1266, 1267, 1268, 1273 ir 1278 m. 1282 m. Krokuvos kunig. Lešekas Juodasis, užkariavo pietinę Juodvingijos dalį, daug juodvingių išžudė. Juodvingiai turėjo aukso ir sidabro atsargų, tą sako rusų metraščiai. 1279 m. Juodvingijoje buvo nederlius. Prasė kunig. Vladimirą atsiųsti grūdų, žadėdami atsilyginti vakų, kailiais ir sidabru. Javai juodvingiams buvo pasiųsti Būgos upe, bet mozūrai siuntą pagrobė. Po Lešeko Juodojo puolimų, juodvingių likimą dengia nežinios šydas.

(Pabaiga kitame nr.)

foto V. MAŽELIS

Tel. HY 7-4677

- vestuvės: SPALVOTA ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
- portretūra
- meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

422 MENAHAN St. — Ridgewood, N. Y. 11237

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4%

6 or 12 MONTH \$10,000 or MORE

Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$10,000.00, and thereafter in multiples of \$1,000.00. Earnings are paid at maturity.

4 3/4%

per annum

Passbook Savings Accounts

Paid Quarterly

Computed and Paid as of:
Mar. 31 — June 30
Sept. 30 — Dec. 31

5%

6 or 12 MONTH \$5,000 or MORE

Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$5,000.00, and thereafter in multiples of \$500.00. Earnings are paid at maturity.

Mutual Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION

2212 W. CERMAK RD. Chicago, Ill. 60608 Virginia 7-7747

PETER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pagedaujamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

KREIPKITES į mūsų vienintelę Chicagoje lietuvių įstaigą, turinčią teisę SAVO VARDU siųsti siuntinius tiesiai iš Chicago į Lietuvą.

Vedėjai: E. ir V. ŽUKAUSKAI

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIK

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week
every Wednesday and Friday
by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Business Manager Kazys S. Karpus.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.Didžios ir gražios
idėjos nemiršta

Šiais, šeimos ir švietimo metais, kaip jau ne kartą buvo spaudoje paminėta, Korp! Neo-Lithuania Vyriausioji Vadovybė nuo rugpiūčio 23 iki rugsėjo 1 d. ruošia vasaros stovyklą prie Michigano ežero gražioje Ambutų vasarvietėje. Ten pat, stovyklą uždarius, įvyks korporacijos aštuntasis iš eilės suvažiavimas -- didžioji sueiga, kurioje bus aptarti įvairūs korporaciją liečiantieji gyvybiniai reikalai ir išrinkta sekančioms dviem metams nauja Vyr. Vadovybė ir kiti organai.

Kaip šios, taip ir būsimos Vyr. Vadovybės uždavinys bus išlaikyti korporaciją gyvą, veiklią, gražiai augančią ir stiprėjančią akademiniu jaunimu. Taip pat besirūpinant savos šeimos reikalais, teks patalpininkauti veiksniams kovojantiems dėl Lietuvos išlaisvinimo iš okupanto.

Požvelgę praeitinamame, kad drauge su laisva Lietuva augo ir klesėjo Korp! Neo-Lithuania. Į jos eiles kasmet ištodavo šimtai gražiausio akademinio jaunimo. Tėvynę okupavus 1944 m. dalis korporantų atsidūrė tremtyje. Tremties gyvenimas niekados niekam nebuvo saldus ir laimingas. Bet ir šios sunkios sąlygos nepajėgė palaužti lietuviško ryžto, nepajėgė užslopinti jau-

nuoliško entuziazmo mokslui siekti. Lietuvis studentas, kad ir svietimoje Alma Mater pastogėje, neužmiršo nepriklausomybės laikais sukurto akademinio organizacijų -- jas atkūrė ir liko ištikimas savo idealams.

Nežiūrint sąlygų ir didžiųjų istorijos lūžių, neaiškumų ir svyravimų 1950 m. atsikūrė pirmasis Korp! Neo-Lithuania padalinys Clevelande. 1958 m. liepos 2-3 d. Toronte (Kanadoje) įvykęs atstovų suvažiavimas formaliai ir galutinai atsteigė korporacijos veiklą tremtyje. Nuo atsišaukimo dienos Korp! Neo-Lithuania jau turėjo vienuolika vasaros stovyklų ir septynis suvažiavimus. Dalyvių skaičiumi, kaip vasaros stovyklos, taip ir suvažiavimai -- didžiosios sueigos būdavo gausios ir darbingos, vykdavo "Pro Patria" ženkle.

Korp! Neo-Lithuania, kaip Lietuvoje, taip ir tremtyje atėjo į gyvenimą tęsti ir ugdyti tautišką ideologiją. Ši organizacija yra grynai tautinio ir kultūrinio pobūdžio. Ji ribojasi grynai lietuvišku akademiniu jaunimu be religinių skirtumų.

Kartais ne vienam kolegai-ei kyla klausimas, kodėl visuomet didžiosios sueigos -- suvažiavimai kviečiami stovyklos metu, o ne atskirai. Korporacija būdama gausi narių skaičiumi yra pajėgi suruošti ir didingus miestų salėse suvažiavimus su visais priimtais iki šiol trafaretais ir nusibodusiais

LIETUVIŲ SPAUDOJE PASIDAIURIUS

Slapta ir suktą politika

"Lietuviai Amerikos Vakaruose" Nr. 7-8 rašo:

"Jau nuo 1968 m. višutinio Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovų suvažiavimo pastebėta, kad 'fronto bičiuliai' pasistengia parinkti savo suktą politikai vesti tinkamus asmenis ir rasti lėšų tų asmenų kelionėms į PLB suvažiavimus.

Praeitą pavasarį įvykęs JAV Bendruomenės Tarybos narių ir Apygardų pirmininkų suvažiavimas Čikagoje buvo šauktas pasisakyti dėl tos LB centro pirmininko išsišokimų ir padaryti atitinkamus nutarimus statuto keitimoklausimais. Vakarių apygardos pirmininkas, vietoj pats vykęs į tą suvažiavimą, pasiuntė jį atstovauti vieną iš 'fronto bičiulių' kuriam rūpi tik 'bičiuliška' politika vesti, o ne kokios ten bendruomenės reikalus ginti. Kiti Vakarių apygardos valdybos nariai nežinojo, kas juos tame

svarbiame suvažiavime atstovaus. Valdybos vicepirmininkas, kuris natūraliai pavaduoja pirmininką, šiuokart nebuvo ne tik atsiklaustas, bet net ir nepainformuotas apie tai, kad pirmininkas nevyks į susirinkimą ir kad jį pavaduos visai pašalinis asmuo -- ne valdybos narys. Jei jau nenorėta, kad vicepirmininkas atstovautų, tai reikėjo sušaukti visų valdybos narių posėdį, kuriame daugumos valdybos narių nutarimu būtų parinktas atstovas. Tada jis atstovautų valdybą, o ne vien jos pirmininką.

Ateity, keičiant Bendruomenės statutą, procedūra turėtų būti su tvarkyta taip, kad nebūtų vietos visokiems partiniams uzurpatoriams iš šalies ateiti, uzurpuoti daugumos teisę ir visą Bendruomenės veiklą kreipti vien savo grupės naudai. S.A."

Tėvai ir vaikai

Kadangi šie metai lietuviškai šeimai yra skirti, vertėtų kuo daugiau ir dažniau jos reikalais ir problemomis rūpintis ir kalbėti. Šeima yra pagrindas, ant kurio viskas statoma, todėl ji, kaip tokia, niekad neturėtų būti užmiršta. Čia auga mūsų tautos ir viso pasaulio ateitis. Kai šeima mato, kad jos reikalais sielojasi bendruomenė, rūpinasi tauta ir valstybė, tada ir jai pačiai daug lengviau ir daugiau jėgų savo užsibrėžtu auklėjimo keliu eiti.

Kai vaikai mato tėvų rūpestingumą, jie laiko tėvų nurodyto kelio. Taip išvengiama daug nemalonumų. Negerumus pastebėjus ir į juos reagavus, po kiek laiko jau gali būti per vėlu juos taisyti. Moderni aplinka greitai paveikia. Laikytis tam tikros tvarkos yra sunku. Tačiau vaikai, iš mažens pripratę prie tvarkingo gyvenimo, ir paaugę, būdami gimnazijoje, seminarijoje ar ir universitetė, tokios tvarkos laikysis. Jeigu tėvai, vaikams būnant dar tik pradžios mo-

Rugpiūčio 25-30 Maniloje, Filipinuose, įvyks Pasaulio Poetų Kongresas, šūkiu: Pasaulio taika ir brolybė per poeziją. Adv. Nadas ir Julija Rastenai gavo tokio turinio telegramą iš Kongreso pirmininko Amado M. Yuzon.

"Mes pakartojaime mūsų kablegramą jums patiekta nuoširdų kvietimą skaityti jūsų garsiąją poemą "War's Curse" Pasaulio Poetų Kongrese, sukurimui atitinkamos atmosferos šiame pasauliniame susirinkime, kur pagrindinė tema bus "Pasaulio brolybė ir taika per poeziją".

Prašome, atvykite su ponija Jule, pagerbti mus jūsų mielu dalyvavimu ir elektrizavimu delegatų iš visokių pasaulio kraštų jūsų lyrinio balsu, kuris yra sulistas Rytų ir Vakarių krikštolas".

Deja, Nadas Rastenis, paskutiniu laiku nesveikuodamas, kvietimo negalėjo priimti. Nuotraukoj Julė ir Nadas Rastenai.

kykloje, iš jų mokosi svetimos kalbos, taikosi prie jų, pildo jų užgaidas ir dar juos laiko išmintingesniais už save, tai ko galima tikėtis iš tų vaikų, kai jie bus gimnazijoje ar universitete. Tada vaikai tėvus valdo, o ne tėvai vaikus. Čia ir prasideda įtempti šeimos santykiai, kai dukra pradeda mamą tvarkyti, o sūnus tėvą. Dažnai motina yra daugiau nuolaidi, negu tėvas. Ją vaikai dažniau ir tvarko. Tada ir tėvas balsą praranda, nes mama taip nori. Kitas tėvas gal ir nepasiduos tokiai tvarkai, o kitas numoja ranka ir laukia, kuo čia viskas baigsis. Taip neturėtų būti, nes ir tėvas neša atsakomybę už vaikų gerą auklėjimą. Visuomenė paprastai gal tik jaučia, bet nežino, dėl ko tas ir tas šeimoje atsitiko, dėl ko vaikai mokslų nebaię, nors pilnai galėjo. Vaikai nuėjo savais keliais: duktė sau, sūnus sau. Tėvelis toks geras, mokytiš neverčia, dar sūnui ar dukrai naują automobilį nuperka, pats vargdamas su sena ir dvi pamainas dirbdamas, kad tik jo vaikai būtų pranašesni už kaimynų vaikus.

Žinoma, kur veda mašinos, kiek jose laisvės, kiek užuovėjos pasislėpti nuo žmonių akių. Kada jau sūnui ar dukrai, dar nepilnamečiams, reikia vestis, tada motina rankas laužo, tėvas prakeikia visą aplinką, kitus, tik ne didžiausius kaltininkus -- save.

Daug yra tėvų, kurie žino, kas dedasi su jų vaikais, bet nenori nieko sakyti, nes kai drausis, sako, tai gali dar blogiau būti. Kiti tėvai iš viso nesišidomauja: vaikai jau gimnazijoje, patys susitvarkys. Aprengia, užmoka už mokslo knygas ir žinokis. Sūnus ar duktė yra jauni ir labai jautrūs. Turėdami širdyje skausmą ar rūpestį, džiaugsmą ar problemą, reikalingą sprendimo, neturi artimiausio sau žmogaus -- mamos ar tėvo kurie 'savaroriškai nusiėmė'. Pas-

PRAŠAU ATITAISYTI

Rugpiūčio 1 d. Dirvos Nr. 61, pirmame puslapyje tilpo pranešimas apie dr. P. Vileišį, kuriame tarp kitų užimamų pareigų minima, kad jis yra LB Hartfordo apygardos pirmininkas.

Dr. P. Vileišio Hartfordo apygardos valdyboje nėra ir labai prašytume šią klaidą atitaisyti.

Algimantas Dragunevičius, LB Hartfordo apyg. v-bos narys informacijai.

Redakcijos pastaba: Dr. P. Vileišio biografinės žinios buvo paimtos iš Lietuvių Enciklopedijos. Ačiū už patikslinimą kad jis nebėra dabar valdyboje.

PAGERBTI LIETUVOS
KANKINIUS
DABARTINĘ PROGA
NEPASIKARTOS

Mums dabar gyvenantiems tenka nepasikartojanti privilegija jamžinti Lietuvos vardą ir jos kankinių atminimą lietuviška koplyčia Šv. Petro bazilikoje, Romoje.

Tapti šio darbo dalininku laiko jau ne daug beliko.

Kviečiame visus jamžinti savo ir savųjų vardus Lietuvos Kankinių koplyčios kūrėjų tarpe.

Aukus siųsti adresu: LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL FUND, 2701 W. 68th St., Chicago, Ill. 60629.

AUŠROS VARTŲ MARIJA PARYŽIUJE

Nevienam lietuviui lankančiam Paryžių, tenka kartais paklaidžioti senomis Lotynų kvartalo gatvėmis tarp besigrūdiančios ilgaplaukių studentų, turistų ir valkatų minios. Akipatraukia kabaretų ir kavinių neoniniai vardai: "Katinas Tango", "Trys plaktukai", "Žuvaujantis Katinas" ir tt.... Tai gana žinomos karčiamėlės, apie kurias yra net knygų prirašyta ir kuriose praeityje praskambėdavo ir lietuviškos sutartinės. Siaurose gatvėse, tarp šešiaaukščių senų namų, džazo triukšmas rodo, užstelbia viską, ir sunku benugirsti ramias vargonų melodijas, kurios aidai iš senosios Šventojo Severino bažnyčios (Eglise Saint-Severin). Būtų tikrai galima įeiti į bažnyčią, būdamas Paryžiuje, jos neaplinkytų, nes tai viena išpūdinčiausių Paryžiaus gotiškų bažnyčių, o taip pat, kas mums daug reikšmingiau, šioje bažnyčioje yra gražus Aušros Vartų Marijos paveikslas.

Įėjus į bažnyčią, kai rėję, prie zakristijos durų, dideliame ažuoliniame gotiškame triptike, prieblandoje matosi paveikslas. Marijos karūna -- saulė ir dvylika žvaigždžių, virš jos galvos -- Lietuvos vytiš ir Lenkijos erelis. Paveikslo apačioje užrašas lenkų kalba: "Mergerle, skubėk mums gelbėti". Šis paveikslas, net ir prancūzai pripažįsta, padaro žiūrėtojų stiprų mistišką, beveik stebuklingą išpūdį. Neįstabu, kad per šimtmetį lietuviai ir lenkai tremtiniai ir vietiniai prancūzai surasdavę prie šio paveikslo paguodą ir ramybę.

Bibliotekose pavarčius senas knygas, o taip pat ir naujesnes, galima surasti jaudinančios medžiagos apie šį paveikslą, lietuvius tremtinus, jų gyvenimą, jų darbus, vargus ir viltis. Paveikslą nutapė Valentas Vankavičius, gimęs 1799 metais Minsko gubernijoje ir studijavęs šešeris metus Vilniuje, Peterburge, o miręs 1842 metais tremtyje, Paryžiuje. Turbūt jo žinomiausieji paveiksai yra Adomo Mickevičiaus ir Seno Lietuvos bajorėlio portretai. Vankavičius, gyvendamas Vilniuje, skaitė tuometinio Lietuvos pranašo Tovianskio raštus ir patikėjo jo pranašystėms. Tovianskiui paprašius, jis nutapė Aušros Vartų Marijos paveikslą ir 1841 metais atvežė į Paryžių. Tovianskis tada turėjo labai daug įtakos Adomui Mickevičiui, kuris gyveno Paryžiuje ir profesoriaus garsioje College de France akademijoje. Pasak Mickevičių, Tovianskis pirmą kartą pas jį apsilankęs pareiškė, kad esąs Dievo siųstas iš Lietuvos su specialia misija. Mickevičiui paabėjojus, Tovianskis pažadėjo stebuklingai išgydyti Mickevičiaus žmoną, kuri tada buvo ligoninėje, visiškai pakrikusiais nervais, neatpažįstanti nei savo vyro nei vaikų. Tovianskis nuvyko su Mickevičium ir kitais į ligoninę, pašnabždėję kažką Mickevičiaus žmonai, ji puolė ant kelių, atpažino savuosius ir juos apkabino gaudžiai verkdamas. Jinai pasveiko. Nuo tos akimirkos Mickevičius tapo Tovianskio pasekėjas ir padėjo Tovianskiui organizuoti mokintinių ratelį. Ratelio nariai viens kitą vadino broliais ir seserimis, stengėsi gyventi kaip pirmieji krikščionys, laukdami Tovianskio išpranašauto stebuk-

S. JONAITIS

lo -- Dievo karalystės atėjimo ir laisvės. Mickevičiaus ir kitų tremtinių nuotaikos, kurios buvo iki tol vis labiau ir labiau užgniaužtos beviltiškumu, pasikeitė į didžią viltį ir kartais į ekstazę ir džiaugsmą.

Platindamas Tovianskio mintis, Mickevičius paruošė Paryžiaus Notre Dame katedroje specialias mišias už laisvę, kurios buvo atlaikytos 1841 metų rugsėjo 27 d. Mišioms pasibaigus, Tovianskis prisitarino prie altoriaus laiptų ir prabilo sakydamas: "Iki šiol Dievas leido žmonėms patiems tvarkytis, bet dabar ateina Kristaus karalystė!" Taręs tuos žodžius, jis puolė veidu ant žemės. Daugelis tremtinių išėjo, bet buvo nemažai tų kurie, sekdami Mickevičiaus pavyzdį, tapo Tovianskio sektos nariai.

"Gerųjų Brolių" grupė rinkdavosi melstis dažniausiai į Švento Severino bažnyčią ir šitos bažnyčios Nekalto Prasidėjimo koplyčioje 1841 metų gruodžio 8 dieną Tovianskis patalpino naująją Aušros Vartų Marijos paveikslą, kuris vėliau (1866 m.), atnaujinant bažnyčią, buvoperkeltas į dabartinę vietą. Tą pat dieną Tovianskis išplatino savo pirmąjį spausdintą laišką tremtinams, kuriame jis rašė kad "Šventojo Karalienės pamilo seną apleistą bažnyčią Paryžiuje ir ten, stebuklingam Aušros Vartų Marijos paveiksle skuba į pagalbą savo žmonėms".

Mickevičius savo pas kaitose College de France, į kurias susirinkdavo būriai prancūzų ir centrinės Europos studentų ir kurios tapo lyg pavergtųjų tautų balsu, dažnai išreikšdavo Tovianskio mintis. Tuome-

tinė tremtinių spauda puldinėjo Tovianskį, o kartais ir Mickevičių, tvirtindama kad laisvei pasiekti nepakanka laukti stebuklų, bet reikia darbų. Tovianskio religinėse pažiūrose vis labiau pradėjo reikštis idėjų reinkarnacijos ir Swedenborgo idėjos. Todėl kaip ir tremtiniai net rašė laiškus Švento Severino bažnyčios klebonui ragindami jį būti atsargių Tovianskio atžvilgiu ir laikytis nuosėdų. Tovianskio religinės ir politinės idėjos neišvengė kraštutinumų ir užsitraukė valdžios nemalonę. Jis buvo iš-

tremtas iš Prancūzijos išvažiavo į Briuselį, mirė Šveicarijoje. Bažnyčia pasmerkė Tovianskio raštus, jie pateko į indeksą. Kaikurie Tovianskio raštai buvo atspausdinti Turine ir tų raštų išleidimas daug prisidėjo prie Tovianskio sektos suorganizavimo Italijoje. Tenai, dar 1928 metais Attilio Beggey, parašęs knygą Oficialioji bažnyčia ir Mesianizmas buvo tos sektos neginčytinas vadovas.

Aišku kad daugeliu atvejų Tovianskis klydo. Kai kurios iš jo šviesių pranašysčių buvo tik sva-

rių, kokių reikalauja ordinas, daryti negalime. Mūsų viešpats savo giminaitį taip gerbia ir myli, kad gal būt, palankiai pažiūrės ir į ordino reikalavimus žemių, bet mums reikia pasitarti ir su juo susisiekti. O tuo tarpu mes prašome jūsų prakilnybės paskirti savo igaliojimus, su kuriais mes galėtume kalbėti toliau ir gal net susitarti: gavus savo viešpaties sutikimą, mums beliktų tik pridėti savo antspaudą. Be to, mes prašome leisti mums pasimatyti su kunigu Lengveniu.

Magistras metė skvarbų žvilgsnį į Šventaragį, pagalvodamas: -- Štai, kaip gražiai čiulba tas paukštelis, kuris skraido po Rygos apylinkės ir lesa mano žmones! Vakar jis tris lavonus plukdyteperplukdė į Rygą, penkis sužeidė, ir kažin ar visi pagys? Vienuolika vyrų prieš penkis nieko nepadarė! Joks kraštas lig šiol man dar nebuvo atsiuntęs tokio pasiuntinio. Aš gerai pažįstu Mindaugo senąjį patarėją, -- magistro žvilgsnis nukrypo į Parną, -- žinau jį esant rimtą ir padorų vyrą, bet kas tas jaunas kunigas, nežinau, -- jis vėl atsigrėžė į Šventaragį. -- Matyt, Mindaugas jau renkasi bendradarbius iš jaunimo. Ir tas bernas, be abejo, yra karštas Mindaugo šalininkas, jo užmojų vykdytojas, o tuo pačiu ir aršus ordino priešas.

-- Kodėl jūs norite pamatyti kunigą Lengvenį? pagaliau jis paklausė.

-- Mes norime savo akimis įsitikinti, kad jis gyvas ir sveikas, -- atsakė Šventaragis.

-- Galite įsitikinti: ordinas kilnių belaisvių neskriaudžia. Kiek laiko jums reikia susisiekti su jūsų valdovu?

-- Greitininkas keliauja mažiausiai devynias dienas ten ir atgal.

-- Labai ilgas laikas, -- pagalvojęs pasakė magistras. -- Duodu jums septynias dienas, ne daugiau. Per dešimtį dienų turi būti susitarta. Pasakykite savo valdovui, kad jei jis nori matyti savo giminaitį gyvą ir laisvą, turi patenkinti mūsų reikalavimus, -- magistras atsistojo: audiencija buvo baigta.

(Bus daugiau)

supūva, kaip sakė Remėza. Jį suėmė pyktis, ir jis turėjo kietai sukąsti dantis, kad neišspruktų iš lūpų koks įžeidus žodis.

-- Aš nesakau, kad mes nenorime mokėti išperkamųjų, -- atsakė Parnus. -- Jūsų prakilnybės grasinimas atiduoti kalinį sugriaužti žiurkėms čia nebuvo reikalingas. Mes galime tučtuojau sumokėti išperkamuosius ir byla būtų baigta, bet ordinas nori daugiau. Mums vis tiek nesuprantama, kaip tokią svarbią bylą būtų galima išspręsti be derybų. Net ir tuo atveju, jei mes sutiktume su ordino reikalavimais, be derybų nebūtų įmanu išsiversti, nes juk reikia aptarti, kokia sritis perleidžiama ordinui ir kur eis nauja siena. Juk tur būt, jūsų prakilnybė negalvoji, kad tatau bus palikta vien tik ordino nuožiumai?

Šventaragiui pasimatė, kad Parnaus žodžiai padarė magistrui išpūdį ir įnešė maišatį į jo galvą. Ką Parnus pasakė, buvo per daug aišku ir nuoseklu, kad būtų galima dar kas ginčyti. Volkevinio paakyse pavandeniję maišeliai, atrodė, dar labiau išbrinko, o akysse blikstelėjo pykčio ir nepakantos liepsnelės. Priremtas prie sienos, jis galėjo nesiskaitydamas su nieku užsikirsti, pasitarimus nutraukti ir gal net ir pasiuntinybę išvyti iš Rygos. Kaip tik to Šventaragis ir bijojo, nes tuo atveju visiems jo planams būtų padarytas galas, ir kunigas Lengvenis, greičiausia, žūtų, nugarzdintas į požemius. Tuomet jis nutraukė tylą labai mandagiai kreipdamasis į magistrą:

-- Aš noriu jūsų prakilnybei priminti, kad mūsų viešpats pavedė mums derėtis tik dėl išperkamųjų, bet nedavė jokių igaliojimų kalbėti dėl žemių perleidimo. Kaip jūsų prakilnybė pasielgtų su savo pasiuntiniais, kurie nuvykę į švietimą kraštą vesti derybų, susitartų perleisti vieną ar kitą Livonijos sritį be jūsų prakilnybės igaliojimų bei sutikimo?

-- Liepčiau galvas nukirsti, aišku.

-- Ar jūsų prakilnybė mano, kad mes nebranginame savo galvų? -- nusišypsojo Šventaragis. -- Be savo valdovo žinios ir sutikimo mes tokių sandė-

Aušros Vartų Marijos paveikslas Saint-Severin bažnyčioje, Paryžiuje, pieštas V. Vankavičiaus 1841 metais.

jonės, sapnai ir regėjimai žmogaus kuris ėjo labai sunkiu lietuvių tautos kryžiaus keliu. Jo, Mickevičiaus ir kitų tremtinių gyvenime atspindi kančia, meilė savam kraštui ir ilgesys teisybės ir laisvės. Jie mums yra nesunkiai suprantami ir dėl daugelio priežasčių artimi ir brangūs. Mums taip pat artimas ir Aušros Vartų Marijos paveikslas senoje Švento Severino bažnyčioje, Lotynų kvartale, tarp triukšmingų Paryžiaus karčiamų.

HELP WANTED MALE

MODEL MAKERS
(Plaster and Pine)
DRAW DEVELOPMENT
AND
KELLER AIDES
All benefits including profit sharing.
Call (313) 294-1620
BINDERLINE
DEVELOPMENT
33100 FREEWAY DRIVE
ST. CLAIR SHORES, MICH.
(59-65)

WANTED JOURNEYMAN

or
1ST CLASS
LATHE HAND
or
GENERAL MACHINIST
for either day shift or night shift.
FULL OR PART TIME
PURITAN MACHINE
3400 Pleasant Valley Road
Brighton, Michigan
(63-65)

BORING MILL PLANERS DIE MAKERS

Overtime. Top rate. Must be journeyman. Full benefits.
Scotten Die & Machine
3545 SCOTTEN DETROIT, Mich.
(61-66)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
WOOD PATTERN MAKERS
WOOD MODEL MAKERS
Day work. Steady work. Good rates.
Fringe benefits.
LEE INDUSTRIES INC.
25037 West Warren
Dearborn Hts., Mich.
(60-66)

EXPERIENCED LATHE HANDS

Top Journeymen rates.
No card required.
Excellent fringe benefits. Day shift.
Press Automation Systems U.S.
3840 E. Outer Drive
Detroit, Mich.
(313) 366-7640
(58-65)

VYT. ALANTAS

ŠVENTARAGIS

Ištrauka iš XIII amž. kronikos

(16)

-- Jokių mainų nebus! -- magistras, rodėsi, norėjo trinkelėti kumščiu į stalą, bet, matyt, apsigalvojo ir jo ranka pasiviro pusiau kelyje, o kai jis vėl ėmė kalbėti, pasistengė grįžti į ramaus pokalbio toną: -- Aš norėčiau priminti garbingiems Lietuvos valdovo pasiuntiniams, kad mes sėdime ne vienodose kėdėse: Mindaugas prašo paleisti savo giminaitį, o mes reikalaujame, -- ji pabrėžė tą žodį, -- išperkamųjų ir nieko nevertų žemės sklypo.

-- Ordinas labai aukštai vertina savo žemes ir tiesiog niekais laiko Lietuvos valdas, -- atsakė Parnus. -- Jūsų prakilnybės mūsų valdovui rašytame laiške nieko nebuvo užsiminta apie žemes: ten buvo kalbama tik apie pinigus. Ir dar norėčiau priminti, kad 500 sidabro markių kainą pernelyg aukštą. Vakaruose išperkamieji už belaisvius nebūna tokie aukšti.

-- Ten belaisviai krikščionys, o čia stabmeldys, -- šyptelėjo Volkevinas, bet staiga vėl surimtėjo ir sausai pridūrė, žiūrėdamas Parnui į akis: -- Jei aš teisingai supratau jūsų iškilybės žodžius, jūs nenorite mokėti net tų 500 markių. Jei taip, tai mes kunigą Lengvenį perkelsime į kitą vietą, kur jis galės pasidžiaugti žiurkių draugyste, -- magistras palydėjo savo žodžius žiauria šypsena.

Šventaragis žiūrėjo į Volkeviną kietą, užsispyrusį veidą ir galvojo, kad jei jis negaus, ko reikalauja, savo grasinimą įvykdys be svyravimų, kitaip sakant, įmes kalinį į tokį požemį, kur žmonės

ŽVILGSNIAI

KĘSTUTIS GAIDŽIŪNAS

Madride mažame ligoninės kambaryje Kubos pabėgėlis Armando Socarras Ramirez kovoja grįžti gyvųjų pasaulin, po vieno drąsiausių pabėgimų.

Socarras, kuriam ši mėnesį bus 18 metų amžiaus, atbėgo Madridan iš Havanos, pasislėpęs Iberian Airways DC 8 lėktuvo ratų įlankoje.

Beveik aštuonias valandas trukusiame skridime per Atlantą jis pergyveno visuotinę spaudimo trūkumą ir turėjo pakęsti temperatūrą iki 40 laipsnių žemiau nulinio.

Kai lėktuvas sustojo Madrido Barajos aerodrome, Socarras iškrito žemėn be sąmonės, ir daktarų nuomone jau buvo visai sušalęs.

Ekspertų nuomone, Socarras, apsirengęs tik lengvais tropiniais rūbais, taip greitai sušalo, kad jo kūnas perėjo į žiemojimo padėtį, leisdamas jo sistemai kovoti su baisiu šalčiu ir dideliu oro trūkumu.

Socarras su draugu du mėnesius planavo šį pabėgimą. Jie studijavo lėktuvų tvarkaraščius, ir bėgimo naktį anksti atvyko aerodroman pasislėpdami žolėse gale pakilimo tako.

Kada, prieš pakilimą tako gale lėktuvas sustojo, jie pribėgo ir išoko į ratų įlankas. Jo draugas, deja, lėktuvui jau kylant, iškrito ir buvo areštuotas.

Ar jis suprato šio žygio pavojų? "Taip, -- sako jis, -- iš Kubos be pavojų negalima pabėgti".

HELP WANTED MALE

EXPERIENCED
TOOL MAKERS
PRECISION GRINDER HANDS
Must have job shop experience.
Steady work, top rates, day shift.
MIDWEST GAGE COMPANY INC.
3536 Gembritt Circle
Kalamazoo, Mich.
(55-64)

WANTED AT ONCE
LATHE OPERATOR
Must be able to set up work from
Blue Prints & Close Tolerance.
For Afternoon Shift.
Steady work and overtime.
LEAR SIEGLER
8601 Epworth Detroit, Mich.
(313) TL 7-6100
An Equal Opportunity Employer
(58-67)

Ganykloje...

Vyt. Maželio nuotrauka

LIUBLINO UNIJOS 400 METŲ SUKAKTĮ MENANT (6)

SKIRTINGOS PRIESAIKOS

J. JAKŠTAS

Kokių tikslų siekė lenkai per uniją, rodolietuvių priesaikos forma, visai skirtinga nuo lenkų. Lenkai prisiekė pačiai unijai, kuri dar ryškiau apibrėžiama žodžiais, jog ji esanti "mūsų susijungimas su visais luomais (ze Wsittkiemis stani) ir visais piliečiais d. Lietuvos kunigaikštijos". Tuo tarpu lietuvių priesaikos formulė yra kur kas iškalbingesnė. Jie prisiekė "Žygmantui - Augustui, Lenkijos karaliui ir d. kunigaikščiui Lietuvos, Rusijos Prūsijos, Žemaitijos ir t., ir nedalomam kūnui -- Lenkijos karalių, kurie bus laisvai ir visų išrinkti, nieko kito nepriimsiu savo viešpačiu". Iš šios priesaikos formulės matyti, kad lenkams labiausiai rūpėjo pririšti lietuvius prie savo karalystės ir karaliaus. Tie baigiamieji priesaikos žodžiai aiškiai rodo lenkų išgautą pasižadėjimą, kad lietuviai niekuomet neužsimanys rinktis sau atskiro d. kunigaikščio. Išvada: lietuviška priesaikos formulė yra lenkų siektas ir pasiektas Liublino unijos tikslo liudijimas.

Turime bendralaikį liudininką, kuriems Liub-

lino unija atrodė dviejų valstybių susijungimas į vieną, kur jokių skirtumų nepalikta. Pvz. įdomiame austrų jėzuitų viceprovinciolo P. Sunyero, besilankiusio Vilniuje 1570 m. akademijos įkūrimo reikalu, pranešime apie Lietuvos d. kunigaikštiją sakoma: ji esanti su Lenkija "jau suvienyta ir (į ją) inkorporuota". Aišku, čia kalbama apie prieš metus įvykusią uniją, kaip rodo žodelytis "jau", reiškias nesena dalyką. Kitas ir, gali sakyti, betarpiškas liudijimas apie Liublino uniją yra mums gerai žinomas Žemaičių kanau-ninkas M. Daukša. Savo garsioje prakalboje prie Postilės vertimo, išspausdinto 1599 m., jis užsiminė ir lenkų kalbą, sakydamas: "(ji) mums per aną mielą susijungimą mūsų d. kunigaikštijos su garbinga Lenkijos Karūna beveik priglįmta yra".

Taip kalbėjo apie uniją bendralaikiai, be abejojimo, paveikti lenkų, kurie po unijos priėmimo džiūgavo gavę iš karaliaus padovanotą Lietuvą. Patys lietuviai ir nesakė apgynę Lietuvos savaimingumą. Pvz., minėtoje kalboje Šv. Petro ir Povilo viglijoje Žemaičių seniūnas kalbėjo: "nu-

sileidžiamie taip pat ir dėl to dalyko, kurio mes stipriai maldavome čia atvažiuavę, būtent, kad mūsų žydyti Žėčpospolita paliktų taip kaip buvo iki šiol, -- tegul ji jau nebebus atskira Žėčpospolita".

Tačiau klaidinga būtų išvada kalbėti apie Lietuvos d. kunigaikštijos inkorporavimą į Lenkiją ir jos savaimingumo visišką panaikinimą. Taip pat būtų klaidinga manyti, kad ir po Liublino unijos išliko visai savaiminga Lietuvos valstybė, kaip lietuvių istorijografoje Nepriklausomybės laikais net pabrėžtinai imta tvirtinti.

Abi nuomonės kilo iš moderniškios valstybės sampratos, kur valstybinė teisė laikoma skirtinga nuo privatinės. Samprata netinka XVI a. Lietuvai, kada ji buvo virtusi bajoriška valstybe ir bajorų išgytos teisės bei laisvės buvo ir valstybės teisės ir laisvės. Tada valstybinės teisės neskirtos griežtai nuo privatinės. Dėl to kio tuometinės pažiūros unijos nuostatuose stipriai pabrėžtos visokeriopos neliečiamos bajoriškos laisvės laido ir Lietuvos valdžios tęstinumą. Su išlaikytomis didikų valstybinėmis tarnybomis gražiai sijo ir Lietuvos d. kunigaikštijos titulas, kuris turėjo būti išlaikytas. Juk, pvz., kanclerio hetmano, maršalo ir kiti paukščiai reikalavo ir valstybės, kuri įprasminčių jų buvimą. Tuo būdu, ant privatinės didikų laisvės bei teisių rymojo Lietuvos valstybingumas po Liublino unijos.

Aišku, kad toks valstybingumas nebuvo pilnas. Jam trūko viršūnės, kuri buvo Lenkijoje jos karaliaus asmenyje. Lietuvos valstybingumą dar smelkė ir unijos nuostatas, leidęs lenkams išgyti nuosavybes Lietuvoje ir kurtis joje.

Po Liublino unijos dėl didesnio kraštų suartėjimo kolonistai traukė į Lietuvą. Gal didžiausi kolonistai buvo dvasiškiai, kurie galėjo nekludomi kurtis neįsigiję jokių nuosavybių. Jie nešė į Lietu-

Atitaisė Maskvos įkveptas klaidas

THE MONTREAL STAR birželio mėnesį paskelbtas straipsnis apie Lietuvą, gerokai padažytas rusų pažiūrose, sudarė progos ir lietuvių tezėms pasklisti gal net plačiau, negu būtų, jei tos tezės būtų buvę dėstytos pačiame straipsnyje. Laikraštis idėjo eilę lietuvių laišku, kuriuose Maskvoj įkvėptosios korespondento klaidos buvo ryškiai ir taikliai atitaisytos. O yra žinoma, kad paprastai daug dau-

giau esti paskaitančių laiškus, negu straipsnius...

Gen. konsulo J. Žmuidzino laiške pabrėžta, kad korespondentas David Levy esąs pasidavęs kaikiurims Kanadoj itin neįprastoms mintims. Būtent, jis gi beveik išteisines Ribbentropo - Molotovo sąmokslą, visame pasaulyje pasmerkta, kadangi tas sąmokslas padėjo ne vien Kremliui pasigrobtį Baltijos kraštus, bet padėjo ir Hitleriui pradėti antrąjį pasaulinį karą.

Toliau laiške nurodomas kitas korespondento nekritiškas pasidavimas "Didžiojo Brolio trubadūrų įtaigojimams". Korespondentas kartoja maskvinės propagandos pasakėlę, anot kurios Lietuva esanti ūkiškai persilpną būti nepriklausoma, ir kad tarpukario metais ji buvusi viena iš labiausiai atsilikusių Europos šalių. Gen. konsulas nurodė į Herberto Hooverio visiškai priešingą liudijimą, o V. Liepienė stačiai priminė žinomą faktą, kad labiausiai atsilikusi šalis Europoje buvo ne kuri kita, o pati Sovietija, už kurią Lietuva, Latvija ar Estija tada turėjo daug aukštesnį gyvenimo lygį.

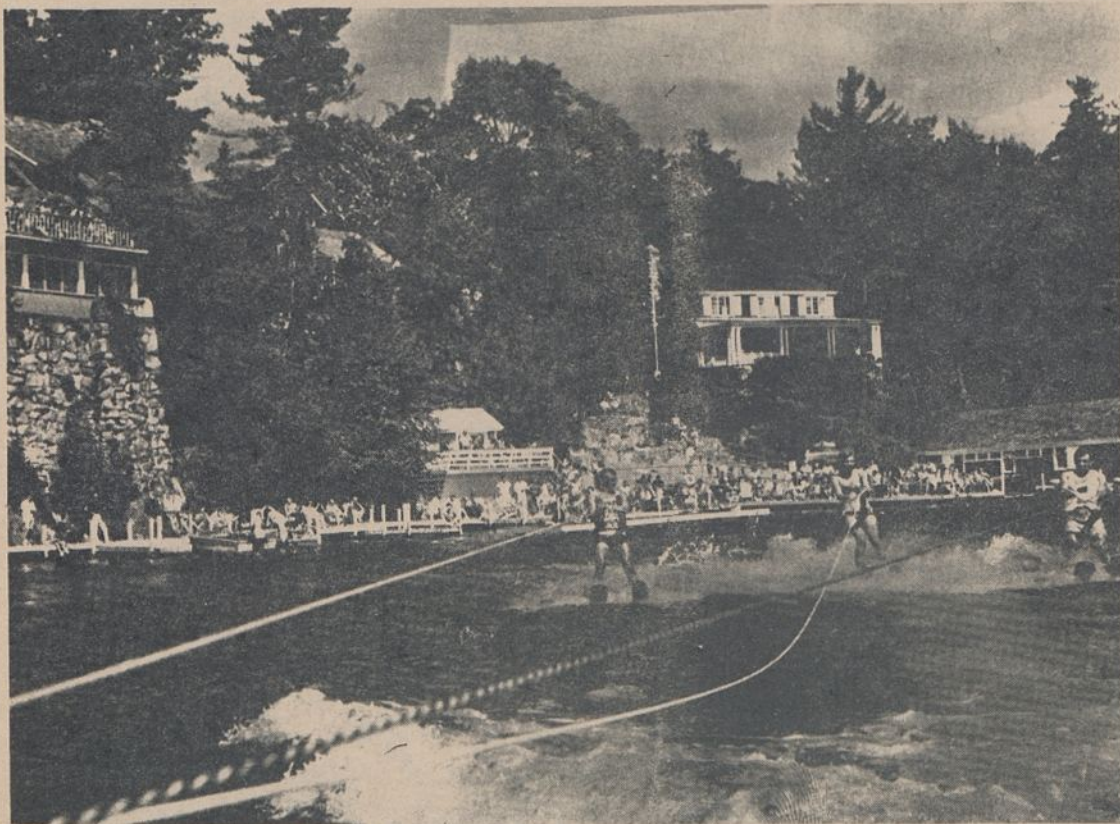
Prieš rusų visiems akis brukamą aiškinimą esą grynai žemės ūkio šalys niekad negalinčios išsiversti, yra iškeltas Danijos ir Olandijos pavyzdys.

Kalbamajame straipsnyje, kurio pagrindinis teigimas buvo, kad "Sovietų viešpatavama Lietuva tebėra prisirišusi prie savo kultūros", kyšojo ir dar viena rusų tezė, anot kurios tautinės aspiracijos galinčios būti patenkintos tik tautoms susijungus į didesnius vienetus... V. Pėteraičio laiške šia proga yra iškelta eilė opijų ir taiklių klausimų. Kodėl šis "reikalas tautoms jungtis į didesnius vienetus" Maskvoj taikomas tik rusų kaimynystėje esančioms tautoms? Kodėl nei rusai, nei straipsnio autorius nesiūlo to paties visai eilei Afrikos tautų, tapusių nepriklausomomis vos prieš keletą metų? Arba, gal rusai ir p. Levy taikytų tą patį argumentą Artimųjų Rytų šalims, įskaitant Izraelį? Kodėl Lietuva negali būti atskira socialistinė šalis, kaip jos kaimynė Lenkija? Ar Lietuva, turinti 700 metų valstybinio gyvenimo istoriją, nenusipelnė tokio paties vertinimo, kaip betkuri Afrikos tauta, niekad neturėjusi savo valstybės?

David Levy Maskvoj įtikintas, kad Lietuva dabar besiverčianti geriau, negu kada nors galėjusi tikėtis, ir tai esą, žinoma, pramonės plėtimosi dėka.

V. Pėteraitis priminė to aiškinimo autoriui kad pramonė nėra rusų išradimas, bent pramonės

(Nukelta į 6 psl.)

Gražioje p. Slyvinų vasarvietėje Blue Water Manor, Diamond Point, N.Y. prie George ežero Adirondacks kalnuose, vasarotojai turi progos dalyvauti ir vandens pašliužų varžybose. Svečiams užimti, kad nebūtų nuobodžios atostogos, p. Slyvinai ir jų "štabas" išgalvoja visokius pramogų. Prie vasarvietės yra gryniausio smėlio 500 pėdų privatus papludimis. Paskutiniu metu čia vis daugiau galima sutikti lietuvių. Kartą čia atostogavę, visad sugrįžta.

Vyt. Maželio nuotrauka

ATITAIŠĖ...

(Atkelta iš 5 psl.)

plėtimo Lietuvoj sumeti-
mai tai tikrai rusiški,
nes tai akivaizdi koloni-
zacijos priedanga. Indus-
trializacija yra tapusi
rusifikacijos sinonimu.
Industrializacijos prie-
dangoj rusai palaipsniui
vis dar tebesikuria Lie-
tuvoj, kai Lietuvos jau-
nimas vis dar įvairiais
būdais skatinamas bei
siuntinėjamas ieškoti
darbo Rusijoje.

Lietuvos praeitį rusai
nušviečia ko tamsiausio-
mis spalvomis, o Rusi-
jos istoriją rodo, kaip
nuolatinę pažangą. Net-
gi Lietuvos įjungimas
į carų imperiją rodomas
kaip pažangos reiškiny-
s, ir tai mokoma mokyklo-
se. Įtikinėjama, kad lie-
tuvių tauta turinti būti
amžiais rusams, kaip
"didiesiems broliams",
dėkinga už viską, ką tu-
ri, netgi už Lietuvos vals-
tybės (ir ūkio) sunaikini-
mą 1940 metais...

Maskvos valdžiapasi-
rašė Jungtinių Tautų de-
klaraciją, kurioje reiškia-

Paskutiniu metu rim-
tai susirūpinta Lietuvos
istorijos medžiagos rin-
kimu ir jos išleidimu ne-
tik lietuvių kalba, bet ir
anglų.

Kiek prisimenama, sa-
vo laiku Lietuvių Enciklo-
pedijos leidėjas J. Kapo-
čius buvo paskelbęs, kad
rengiasi išleisti Lie-
tuvos istorijos kelius to-
mus. Vėliau patyrėme,
kad Lietuvių Fondo va-
dovybė paskyrė 5000 dol.
prof. Z. Ivinskiui, kad jis
parašytų Lietuvos isto-
riją trijuose tomuose.
Nežinia, ar buvo tarta-
si su J. Kapočium dėl

mas pageldavimas atsta-
tyti suverenines teises
visoms tautoms, iš ku-
rių jos buvo jėga atim-
tos. Gen. konsulas J.
Žmuidzinas nurodė, kad
Sovietų Sąjunga atsisakė
vykdyti šį laisvai apsi-
imtą išipareigojimą ir
Baltijos valstybėms tei-
sėtai priklausančios ne-
priklausomybės negrą-
žina... (ELTA)

LIETUVOS ISTORIJS PROBLEMA

jo užsibrėžto projekto.
Ar jis jau buvo sudaręs
reikiamą kadrą specia-
listų, ar tik buvo pro-
jektuojama. Po sėkmin-
go Lietuvių Enciklope-
dijos išleidimo, po mil-
žiniškų pastangų panau-
dojimo, galima buvo ti-
kėtis, jog p. Kapočius
būtų pajėgiausias suor-
ganizuoti specialistus
Lietuvos istorijai para-
šyti ir atspausdinti. Jam
nutilus, atsirado kita gru-
pė, kuri nori, kad Lie-
tuvos istoriją rašytų vie-
nas asmuo, vienos poli-
tinės - pasaulėžiūrinės
grupės asmuo.

Lietuvos istoriją pa-
rašyti nėra lengvas, bet
labai atsakingas darbas.
Vienam asmeniui pa-
vedus, ji gali išeiti viena-
šališka. Nežiūrint prof.
Ivinskio pasiruošimo ir
mokslinės erudicijos,
tačiau būnant priklaus-
mam vienai politinei
grupei, sunku būtų iš-
vaizduoti, jog Lietuvos
istorija būtų labai ob-
jektivi, nes žmogus lie-
ka saviems principams
kietas.

Lietuvos istorijoje tu-
rės būti paliesta ir jos
teritorija, jos politinės,
ekonominės, kultūrinės,
karinės sritys, neaplen-
kiant ir socialinių rei-
kalų. Tos stambios sri-
tys dar šakosis. Tad ar
gali vienas asmuo būti
objektyvus visų tų pro-
blemų nagrinėjime ir
teisingai bei tiksliai pri-
statyti. Sakysime, kaip
prof. Z. Ivinskis ver-
tins gruodžio 17 d. įvy-
kius, kaip bus prieita
prie Vasario 16 d.

Atrodo, būtų tikslu,
jei prof. Ivinskis pa-
skelbtų Lietuvos istori-
jos redakcinės kolegi-
jos sąstatą. Sakysime
karinius reikalus gali
įvertinti tik specialistai
kariškiai. Kol dar yra
gyvų atsakingose parei-
gose pasižymėjusių as-
menų, turėtų būti pa-
kviesti prie šio labai
svarbaus darbo. Vi-
siems yra žinomi keli
aukšti karininkai, kurie
tikėtų tokioms studijoms.

Jei mes laukėme iki
šių, tai dar gali būti už-
delsta vienas, kitas mė-

nuo, kad tikrai pasiruoš-

jos ir daug bendra-
darbių. (am)

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

STATIONARY FIREMAN

Man with second class license wanted to work Saturdays,
Sundays and holidays from 7:00 A.M. to 3:00 P.M.

Contact Mr. Robert J. Keohane, Plant Superintendent, in
person or phone (617) 238-6133 for an appointment.

KENDALL

ELASTIC WEB DIVISION

31 Belmont Street

South Easton, Mass.

Kendall is an equal opportunity employer

(62-64)

SIBIRO TREMTINĖS UŽRAŠAI...

Stefanija Rūkienė, VERGIJOS KRYŽKELIUOSE.
Viršelio aplankas Algio Muliolio. Iliustracijos tekste
Vidos Stankuvienės. Knyga 444 puslapių, kaina 5 dol.

Stefanija Rūkienė šiuos savo užrašus skiria Sibire
žuvusiems ir mirusiems lietuviams. Tai antkapis jų
nežinomiems ar jau baigiantiems nykti kapams...

DIRVA

6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. pinigais/čekiu, už kuriuos prašau atsiųsti:

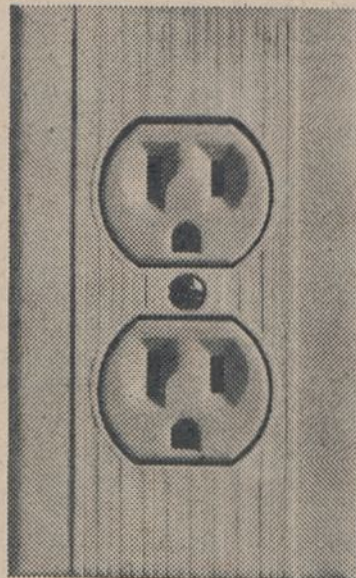
..... egz. Stefanijos Rūkienės "Vergijos kryžkeliuose"
(paprastais viršeliais su aplanku), kaina 5 dol.

Mano adresas:
(pavardė ir vardas)

.....
(namo numeris ir galvė)

.....
(miestas ir valstybė, zip Nr.)

VIS DAR GERIAUSIAS PIRKINYS TAI SROVĖS TIEKĖJAS

Nuo 1940 metų, vidutinė
kaina elektros vienetu
naudojamo namuose
nupigo 28%, kai
beveik visko kito,
ką perkate,
kainos pakilo.

(Ar tas nepadaro
elektros viena pigiausių
pirkinių ką turime?)

The ILLUMINATING Company

An Investor-owned Company Serving The Best Location in the Nation

DAINUOJANTI ŽYMANŲ ŠEIMA

KONCERTUOS CLEVELANDE RUGSĖJO 27 DIENĄ

DIRVOS RENGIAMAME VAKARE

• PRAEITĄ sekmadienį, rugpiūčio 10 d. Clevelande lankėsi ALT valdybos vicepirmininkai J. Jasaitis ir dr. K. Šidlauskas. Ta proga vietos ALT skyriaus buvo susauktas tuoj po pamaldų visuomenės ir organizacijų atstovų susirinkimas išklausti pranešimo apie rengiamą Detroito ALT kongresą.

Dr. K. Šidlauskas supažindino su ALT nuveiktais ir užsibrėžtais atei-tyje atlikti darbais, bei ALT struktūra. J. Jasaitis daugiau kalbėjo apie būsimą kongreso darbotvarkę ir pasiūlymus.

Susirinkimas užtruko porą valandų, deja savo gausumu nepasižymėjo, atsilankė vos 20 asmenų.

• K. S. KARPIUS ketletą dienų praleido Pittsburghe, Pa., visuomeniniais reikalais. Daugiausia laiko praleido su SLA prezidentu Povilu Dargiu, įnamuose, ir sekmadienį kalbėjo Dargio vadovaujamoje radio programoje. Ta programa duodama sekmadieniais 12:30 val. dienos, pusę valandos laiko, iš stoties WPIT, 730kc.,

Pittsburgh. Daugelis Ohio lietuvių tą stotį gerai girdi.

Povilas Dargis lietuvių radio programas Pittsburghe duoda jau 36 metus. Atvažiavęs iš Lietuvos 1926 metais, apsigyveno Pittsburghe. Čia turi atsakingą tarnybą apskrities teisme, bet turi užtenkamai laiko darbuotis lietuviškoje veikloje. Jo tarnyba labai patogi jam vadovauti Susivienijimo organizacijai, kurios centras yra New Yorke.

Jo žmona, čia gimusi lietuvaitė, jam daug gelbsti ir radio programose ir SLA raščių reikalų vedime.

DVIEJŲ KONCERTAS

Solistės Juzė Krištolaitytė- Daugėlienė ir Aldona Stempuzienė dainuos Tėvynės Garsų radio valandėlės dvidešimtmečio sukakties bar-kete, kuris įvyks sekmadienį, spalio 12 d. šv. Jurgio salėje. Dainininkės atliks lietuvių kompozitorių dainas ir duetas iš pasaulinių operų.

• SLA 136-os kuopos gegužinė rengiama rugpiūčio 17 dieną dr. J. Mačio sodyboje 17902 Nottingham Rd. Pradžiai val. p.p.

Plotas tiek erdvus ir dideliais medžiais bei krūmais tiek apgaugęs, kad didžiausi svečių skaičiai gali lengvai ir patogiai tilpti.

Salia malonių ponų Ma-

čių prielankumo numatomos dar rengėjų pas-tangos -- meninė progra-ma, laimėjimai, žaidimai, turtingas bufetas ir įvairūs kitoki pamar-ginimai.

Kviečiami ir laukiami gretimųjų kuopų nariai su šeimomis ir plačioji Clevelando bei apylinkių visuomenė.

Įėjimas neapmokamas.

• EDVARDAS J. VAREKOJIS, rugpiūčio 3 d. sekmingai baigė Daytono universitetą, gaudamas Bachelor of Science in Business administra-tion. Edvardas su savo tėveliais atvyko į Clevelandą 1949 m. būdamas tik 4 metų.

Varekojams apsigy-venus arti šv. Jurgio bažnyčios, sūnus Edvardas tuojau pradėjo lankyti šv. Jurgio parapijos vai-kų darželį, o vėliau šv. Jurgio pradžios mokyklą. 1965 m. sekmingai užbaigė Cathedral Latin gimnaziją ir įstojo į Daytono universitetą.

Jau studentaudamas vasaros atostogų laiku pradėjo dirbti Lincoln Electr. Co. Dabar, uni-versitetą baigus, jis mie-lai buvo priimtas tos pačios kompanijos nuo-latiniam darbui asisten-tu pardavimo departa-mente.

• BALYS REKUS, Dirvos talkininkas, buvo nu-vykęs stovyklauti į Ro-muvos stovyklą Kanadoje, kur jį ištiko širdies smūgis ir buvo paguldytas ligoninė: Huntsville Memorial Hospital, Huntsville, Ont. Cana-da.

Linkime B. Reku greit-čiau pasveikti ir grįžti į Clevelandą.

• LIETUVIŲ KULTŪRINIO DARŽELIO SĄJUNGA Clevelande ren-giasi paminėti savo 40 metų gyvavimo ir darbu-tės sukaktį, sekmadienį rugsėjo 7. Dienos progra-ma: pamaldos šv. Jurgio bažnyčioje. Po pamaldų trumpa programa prie paminklų lietuvių darželyje. Paskiau pietūs nau-jos parapijos salėje. Or-ganizacijos prašomos prisidėti prie minėjimo paraginant savo narius, ir valdybos atstovauti mi-nėjime savo organiza-ciją oficialiai. Apatinėje salėje, po pietų, bus at-tinkama programa ir pa-rodyti Lietuvių darželio istoriniai filmai.

MIRIMAI

Juozas Šukaitis, gyve-nęs Euclid, O. Palaido-tas Visų Sielų kapinėse pirmadienį. Pamaldos

Paminėjo JAV lietuvių gydytojus

Vilniuje leidžiamo SVEIKATOS APSAUGOS žurnalo šių metų penkta-me (gegužės) numeryje yra straipsnis vardu "JAV lietuvių gydytojų mokslinė veikla". Straipsnio autorius J. Brėdikis, Kaune jau pa-sižymėjęs širdies bei kraujagyslių chirurgas, profesorius. Praėjusių metų sausio - kovo mė-nesiais lankėsi Ameri-koj (universitetuose, li-goninėse), susipažino ir su eile lietuvių gydytojų. Po 14 mėnesių nuo grįži-mo medikų žurnale pasi-rodė straipsnis ir apie lietuvių gydytojus Ame-rikoj.

Pradžioje trumpai pa-žymėjo tai, kas Lietuvo-

buvo naujos parapijos bažnyčioje.

Gelardas Savickis, nuo 6724 Edna Ave., pa-laidotas Kalvarijos kapinėse šeštadienį. Pamal-dos buvo šv. Jurgio bažnyčioje.

Jonas Leveskas, iš North Ridgeville. Palai-dotas pirmadienį, po pa-maldų tenaitinėje šv. Petro bažnyčioje.

• Prieš atnaujinami sa-vo namų ar automobilių draudimus, palyginkite sa-vo mokestį paskambinami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

• Apdraudos reikalais ge-riausius patarnavimus gau-site kreipdamiesi į Z. Obel-ienį tel. 531-2211.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGPIŪČIO 17 D. SLA 136 kuopos gegužinė dr. Mačio so-dyboje.

RUGSĖJO 6 ir 7 D. Ilonos Peterienės tapybos kūrinių pa-roda Čiurlionio ansamblio na-muose.

RUGSĖJO 21 D. Tautos šven-tės minėjimas ir Lietuvių Die-na, Nauj. parapijos salėje. Ren-gia LB I ir II apylinkės.

RUGSĖJO 27 D. Dainuojan-čios Žymantų šeimos koncer-tas. Vakara rengia Dirva.

SPALIO 5 D. — Madų pa-roda. Rengia Korp! Giedra.

SPALIO 12 D. Tėvynės Gar-sų radio 20-ties metų sukakties minėjimas.

SPALIO 18 D. Rudens balius -- abiturientų pristatymas vi-suomenėi. Rengia LB Ohio apy-g. jaunimo sekcija.

SPALIO 25 D. Lithuanian Village Bendrovės metinis ba-lius - koncertas.

* SPALIO 26 D. Bruno Mar-kaičio koncertas Nauj. parapi-jos salėje.

LAPKRIČIO 29-30 D. Balfo 25 metų sukakties minėjimas. Rengia Balfo Clevelando sky-rius.

je apie lietuvių gydyto-jus Amerikoje gal net įdo-miau, negu jų moksliniai pasižymėjimai. Būtent:

"Gydytojų daugumą jungia Amerikos lietuvių gydytojų draugija. Stam-besniuose miestuose (Čikagoje, Niujorke, Klivlende) yra lietuvių gydytojų draugijos. Di-džiausią dėmesį šios draugijos skiria bend-ram lietuvių palaikymui, o ne mokslinės veiklos organizavimui. Pa-našiai ir užsienio lietu-vių gydytojų spaudos or-ganas "Lietuvių gydyto-jų biuletenis", leidžia-mas Čikagoje, labiau-siai atspindi JAV lietu-vių gydytojų gyvenimą. Čia yra nemaža duomenų apie aukas kultūriniam lituanistiniam reika-lams, labdarystės balius, kelionių išpučius, vedy-bas, vaikų, anūkų gim-i-mus, mirimus ir pan. Iš vedamųjų bei kai kurių straipsnių matyti, kad šis žurnalas užsiima ir politika. Biuletenyje originalių mokslinių straipsnių yra labai ma-žai. Vyresnės kartos lie-tuviai gydytojai daugiausia verčiasi privačia praktika. Jaunosios gy-dytojų kartos atstovų yra ir dirbančių įvairiuose universitetuose ar jų kli-nikose, o taip pat ir mokslinio tyrimo įstai-gose. JAV lietuvių me-dikai daugiausia dirba onkologijos ir morfo-logijos srityje".

Po šios įžangos, au-torius papasakoja apie ketletą asmenų, ryškiau pasireikusių Ameri-koj medicinos moksle: dr. J. Valaitį ir gyd. Bi-rutę Biskienę iš Chica-gos, dr. V. Vaitkevičių iš Detroito, biochemi-ką virusologą Margerį Jasaitį iš New Yorko, dr. V. Pavilaniš iš Mon-trealio, gyd. rentgeno-logą A. Palubinską iš San Francisco, bioche-miką gyd. A. Butkų iš Clevelando, pagaliau dr. J. Urbaną, krūtinės las-tos chirurgą New Yor-ke.

Tai pirmas toks šiais laikais, kad ir pro nedi-delį plyšį, betgi viešas Amerikos lietuvių gydy-tojų parodymas Lietu-voj. (ELTA)

LITHUANIA 700 YEARS

Veikalas kainuoja 12 dol. Per LNF užsisakant — 10 dol. Čekį rašyti: Lithuanian Independence Fund Inc.

87-80 96 Street, Wood-haven, N. Y. 11421.

Norintieji knygą platinti kreipiasi tuo pačiu adresu.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and
REMODELING
LOANS
INSURED SAVINGS

DELLA E. JAKUBS & SON
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai.
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

**Dalyvaukit
metinėj kelionėj
į Carey, Ohio**

Tūkstančiai žmonių ke-liauja kasmet į Carey lan-kyti šv. Marijos Gedu-lingos koplyčią.

Važiukit į tą švento-vę su mumis sekmadienį rugp. 17-tą.

Autobusai išvažiuoja iš Public Square 7:30 val. ryto. Paskutinis grįžta iš ten 4:30 val., atvyksta į Public Squa-re apie 8 val. vakare. Sauaugusiems \$5.00. Vai-kams mažiau 13 metų \$3.25.

Bilietai gaunami CTS Public Square būdelėje. Arba pasiųskit čekį ar money order į CTS PIL-GRIMAGE TOURS, 1404 9th Street, Cleveland, Ohio 44114.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

AUKA SPAUDAI

Detroito lietuvių tautinių šokių grupės "Šilainė" dvidešimts metų sukakties paminėjimas - balius, kuris įvyko gegužės 24 d. St. Clement salėje, dėka geros reklamos ir gražių rašinių spaudoje, praėjo dideliu pasisekimu ir "Šilainės" balius rengimokomitetas turėjo keletą šimtų pelno.

"Šilainės" paminėjimo - balius rengimokomitetas įvertindamas spaudą ir lietuviškas radijo valandėles iš gautojo pelno paskyrė joms \$95.00 ir iš tos sumos

Dirvos bendradarbiui A. Griniui buvo įteikta \$20 persiųsti Dirvai.

Dirva nuoširdžiai dėkoja balius rengimokomitetui už auką. Tai gražus pavyzdys kitoms organizacijoms neužmiršti spaudos.

PADEKA

LST Korp! Neo-Lithuania Klestėjimo ir Stovyklos Fondui aukojo: Dr. Stp. Biežis, Dr. J. Bartkus, I. Budreckienė, L. Hoffmanienė, K. Germanas, Dr. Jonas Maurukas, Juozas Maurukas, Vaclovas Mažeika, Stepas Mackevičius, A.

Jucys, Dr. Ramonas, St. Virpša, Juozas Žvynis ir Mečys Šimkus.

Ypatinga padėka korporacijos mecenatui ALFONSUI KRAKAUSKUI paaukojusiam stambia sumą korporacijos kultūriniam reikalams.

Visiems aukotojams LST Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba nuoširdžiai dėkoja.

Ta pačia proga primename, kad norintieji dalyvauti stovykloje skubėtų užsiregistruoti.

Aukas ir registraciją prašome siųsti šiuo adresu: Br. Kasakaitis, 7150 So. Spaulding Ave., Chicago, Ill. 60629.

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba

CHICAGO

* JULIJA PLEIRYTĖ ir VYTAUTAS KASNIŪNAS, JR., rugsėjo 6 d. 5 v. p.p. susituoks Chicagoje šv. Panelės Marijos gimimo bažnyčioje. Vaisės įvyks 7:30 v.v. Congress Inn salėje, Franklin Park, Ill.

Abu jaunieji veiks jaunimo organizacijose.

* BALYS PUPALAIŠIS, Dirvos bendradarbis Chicagoje, praeitą savaitę staiga susirgo ir paguldytas šv. Kryžiaus ligoninėje.

AGRONOMŲ GEGUŽINĖ

Lietuvių Agronomų Sąjungos Chicagoje gegužinė įvyks rugpiūčio 24 dieną 1 val. p.p. Faustinos ir Mečio Mackevičių sodyboje, 138 ir State, R 2, Lockport, Ill.

Visi S-gos nariai su šeimomis ir svečiais kviečiami gegužinėje dalyvauti. Smulkiau, teirautis telef. 778-7299 arba YA 7-3595.

* MOKYTOJŲ STUDIJŲ SAVAITĖS dalyvams pranešama, kad autobusas į Dainavą išvyksta sekmadienį, rugp. 17 d. 8 val. ryto nuo Jaunimo Centro. Informaciją kreiptis pas J. Tamulį, tel. 925-4076.

BOSTON

* GRYTĖ KUNCAITYTĖ, Elenos ir inž. Juozo Kuncaičių duktė, gimus Vokietijoje, Fellbach prie Stuttgarto, š.m. pavasarį baigė aukštuosius mokslus.

Kai ji dar buvo kūdikis, jos tėvai atvyko Ameriką ir įsikūrė Bostone. Čia Grytė lankė ir baigė lietuvių šv. Petro parapijos mokyklą, 12 metų ėjo Lituanistikos mokyklon, įstojo ir baigė C. Burke aukštesniąją mokyklą, o po to pradėjo studijas Bostono Valstybinėje kolegijoje (State College of Boston), kurią 1969 m. bir-

Jaunieji Regina ir Eduardas Modestavičiai su tėvais, M. Kasniūno nuotrauka

JAU ŽIEDELIAI SUMAINYTI

Rugpiūčio 2 d. Chicagoje šv. Panelės Marijos bažnyčioje Regina Česaitė ir Edvardas Modestavičius sumainė aukso žiedelius, tuo būdu sukūrė naują, gražią jaunystę dvelkiančią lietuvišką šeimos židinėlį.

Regina, taip ir Edvardas priklauso Korp! Neo-Lithuania. Regina yra Vyr. Valdyboje vicepirmininkė, o Edvardas -- Chicago's padalinio pirmininkas, pasižymis didele energija ir sumanumu. Taip pat, kaip mūsų iškilius sportininkas Edvardas, taip ir Regina priklauso sporto klubams. Kaip matome, abu jaunieji pilnai dirba visuomeninį ir kultūrinį darbą. Edvardas bendradarbiauja spaudoje. Jo paskutinis straipsnis atspausdintas Drauge -- "Mes esame lietuviai" sukėlė platų susidomėjimą visuomenės tarpe ir gavo daug padėkos laišku.

Regina yra baigusi biologijos studijas ir ruošiasi magistro laipsniui. Gi jos gyvenimo palydovas Edvardas yra baigęs chemijos studijas taip pat siekia magistro laipsnio. Taigi abu yra atsistoję ant tvirtos ekonominio gyvenimo kelio. Tai džiugu tėvams, organizacijoms ir lietuviškai bendruomenei.

Trumpai susipažinę su nauja lietuviška šeima dabar žvilgtelėkime ir į vestuvinę puotą, kuri įvyko St. Nicholas salėje, Oak Lawn, Illinois. Programą pravedė visiems mums gerai žinomas visuomenės veikėjas Korp! Neo-Lithuania filisteris dr. L. Kriaučeliūnas. Po kan. Zakarausko maldos sekė visa eilė sveikinimų ir dovanėlių įteikimas. Viena organizacija, besirūpindama vaikų prieaugliu -- jau atskubėjo su vežimėliu. Gauta keletas telegramų iš Lietuvos. Porą laišku pacytuosiu:

"Mūsų gretos ir jėgos išeivijoje nuolat mažėja. Todėl kiekvienos naujos, susipratusios lietuviškos šeimos sukūrimas, džiugina mus ir stiprina mūsų viltis. P. Česai ir Modestavičiai augindami Reginę ir Edvardą lietuviškoje dvasioje, lietuviškoje aplinkoje dėjo daug vilčių. Šiandien jų viltys pasitvirtino ir norai išsipildė. Regina ir Edvardas jų neapvylė ir dėtas pastangas apvainikavo gražia lietuviška šeima. Regina ir Edvardas neapvylė ir lietuvių bendruomenės. Šie metai -- lietuviškos šeimos metai. Didysis egzaminas išlaikytas. Tai gražus pavyzdys mums visiems lietuviams. Šia proga Regina ir Edvardas parodė, kaip reikia vykdyti lietuvių pareigas."

"Šia proga širdingai sveikinu Jus, mieli Regina ir Edvardai, linkiu laimės, energijos ir ištvermės, nepamirštant ir lietuviškos veiklos. Tikiu, kad su dideliu ma-

želio 7 d. baigė, išgydama švietimo mokslų bakalaureatą (Bachelor of Science in Education). Dar būdama aukštesniojo mokykloje. G. Kuncaitytė pasižymėjo rašto darbais. Vieną kartą ji dalyvavo Dorchesterio aukšt. mokyklų mokinių rašto darbų konkurse ir laimėjo Dorchesterio Veteranų posto pirmą premiją už rašinį "Ką man reiškia Amerikos praeitis", į tą temą pažvelgdama pro savo tautos pastarųjų laikų tragediją. Rašto darbais ji pasižymėjo ir studijuodama kolegijoje. Grytė rašo ir eilėraščius, tik tuo tarpu dar vis "slaptai".

Su lietuvių visuomene G. Kuncaitytė tvirtai susijungė, nes nuo pat mažens buvo skautė, o dabar yra skautė akademikė. Gavusi darbą, pirmiems savarankiško gyvenimo bandymams ji š.m. liepos mėn. išvyko į New Yorką. Tegu laimė visada būna Grytės palydovė!

lonumu, užsidegimu ir meile abu vienas kitam patalkininkaudami dirbsite lietuvybei."

Po visų sveikinimų, linkėjimų ir palaiminimų linkime Reginei ir Edvardui tame sukurto gražiam lietuviškos šeimos židinyje sveikiems gyventi ir likti mūsų šeimoje.

J. Jurevičius

OMAHA

* OMAHOS SKAUTŲ vietininkija ir skautių Neries tuntas liepos 6-13 d.d. stovyklavo prie Ray ežerų. Stovyklai vadovavę Omahos skautų viet. Algimantas Antanėlis.

* INŽ. ELEKTR. STASYS MICKUS, dirbęs Western Electric bendrovėje, perkeliamas į Boulder, Colorado.

* MUZ. BRONIUS JONUŠAS, sunegalavęs sveikatai, praleido ilgesnį laiką ligoninėje. Šiuo metu su žmona išvyko ke liom savaitėm į Europą.

* RIMGAUDAS POVIŁAITIS, karo aviacijos leitenantas, grįžo iš Korėjos ir po trumpų atostogų pas savo tėvus, išvyko į savo naują paskyrimo vietą, karo aviacijos bazen prie Madrido, Ispanijon.

* MED. DR. BALYS PETKAUSKAS gavo stipendiją ir studijų gilinimo reikalais apsigyveno Omahoje, kur Creighton Universitete tęs mokslinį darbą patologijos srityje.

Dr. B. Petkauskas medicinos studijas yra baigęs Heidelbergo Universitete, o chemijos mokslus Detroito.

(vš)

EILĖRAŠČIAI JAUNIESIAMS SKAITYTOJAMS

TEVISKĖLĖ AŠ REGIU. Prano Imšrio parašyti eilėraščiai jauniesiems skaitytojams. Ilustravo Aida Vektarytė. 40 puslapių. Spaudė Vilties spaustuve Clevelande. Kaina \$1.00.

Knyga labai vertinga dovana jauniesiems skaitytojams.

Gaunama Dirvoje, prišintus \$1.00.

PARDUODAMAS RESTORANAS

Dėl šeimyninės padėties parduodamas gerai einantis biznis (Tavernia restoranas) su namu, Chicagoje. Telefonas (312) 927-3471. (62-64)

Korp! Neo-Lithuania suvažiavimas

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania suvažiavimo 1969 m. rugpiūčio 30 ir 31 dienomis Pottawattamie Resort, Benton Harbor, Michigan.

DARBOTVARKĖ

Rugpiūčio 30 d. (šeštadienį)

3-5 val. Suvažiavimo dalyvių registracija.
5 val. Suvažiavimo atidarymas -- himnas, pirminko žodis. Filisterio Alekso Laikūno paskaita. Sveikinimai

6 val. Vakariėnė.

7 val. Pirmas darbo posėdis:

1. Darbo prezidiumo sudarymas
2. Komisijų sudarymas: mandatų, rezoliucijų ir spaudos.
3. Pranešimai:

- a) pirmininko,
- b) vicepirmininko,
- c) vicepirmininko kultūros ir spaudos reikalams,
- d) iždininko,
- e) garbės teismo,
- f) stipendijų ir šalpos fondo,
- g) revizijos komisijos.

4. Diskusijos dėl pranešimų.

Rugpiūčio 31 d. (sekmadienį)

10 val. Pamaldos

11 val. Iškilmingas posėdis - stovyklos uždarymas.

1 val. Pietūs

2 val. Antras darbo posėdis.

5. Korp! padalinių pranešimai:

- a) Bostono;
- b) Chicago;
- c) Clevelando;
- d) Detroito;
- e) New Yorko;
- f) Los Angeles.

6. Įstatų papildymas -- komisijos pranešimas.

7. Diskusijos dėl bendros Korp! veiklos

6 val. Vakariėnė

7 val. Trečias darbo posėdis.

8. Mandatų ir nominacijų komisijų pranešimai.

9. Rinkimai:

- a) Vyr. Valdybos;
- b) Kontrolės Komisijos;
- c) Stipendijų ir šalpos Fondo;
- d) Tarybos.

10. Rezoliucijų ir spaudos komisijų pranešimai

11. Klausimai ir sumanymai

12. Suvažiavimo uždarymas.

Ilgas pastatas kurio kambariai bus skirti stovyklaujančioms korporantėms.

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros plažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

VILA AUDRONĖ JAU ATIDARYTA IR PRIIMA SVEČIUS

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ, OSTERVILLE, CAPE COD, MASS. 02655. Tel. 428-8425, MRS. MARIJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.